

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivanky Havlíkové a soudců JUDr. Naděždy Řehákové a Mgr. Martina Kříže v právní věci žalobce: JUDr. Jiřina Lužová, správce konkurzní podstaty SEMOS a.s., IČ 492 40 021, se sídlem Praha 1, Dušní 22, proti žalovanému: Všeobecná zdravotní pojišťovna se sídlem Praha 3, Orlická 4/2020, o žalobě proti rozhodnutí rozhodčího orgánu Všeobecné zdravotní pojišťovny ze dne 18.8.2010, č.j. 5857,5858/10/Sm,

t a k t o :

I. Žaloba se z a m í t á.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou domáhá přezkoumání v záhlaví uvedeného rozhodnutí rozhodčího orgánu Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky (dále jen žalovaný), kterým bylo podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen správní řád) zamítnuto jeho odvolání, resp. odvolání předchozího správce konkurzní podstaty, proti platebním výměrům VZP ČR, Krajská pobočka pro hlavní město Prahu, ze dne 21.10.2009, č. 4140904244 a č. 2140904243, jimiž byla žalobci jako plátcí uložena povinnost zaplatit podle § 15 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném a zdravotním pojištění (dále jen zákon o pojistném) dlužné pojistné ve výši 540,- Kč a podle § 18 odst. 1 téhož zákona penále ve výši 390,- Kč, a platební výměry potvrzeny.

Žalobce v podané žalobě uznal, že pohledávka z titulu dlužného pojistného ve výši 540,- Kč je pohledávkou za majetkovou podstatou a jako taková tedy může být uhrazena kdykoliv v průběhu konkurzního řízení. Pohledávka z titulu penále za nezaplacení pojistného na zdravotní pojištění ve výši 390,- Kč (dále jen penále), která vznikla za trvání konkurzu, je však podle žalobce podle § 33 odst. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Sb., o konkurzu a

vyrovnání (dále jen zákon o konkurzu) vyloučena z uspokojení v konkurzním řízení, neboť se jedná o mimosmluvní sankci. Úprava § 18 odst. 6 zákona o pojistném na právním titulu vyměření pohledávky – penále (titulem je zde zákonná, tj. mimosmluvní sankce) nic nemění. Pokud by bylo úmyslem zákonodárce stanovit povinnost správců konkurzní podstaty hradit penále za pozdě zaplacené zdravotní pojištění po prohlášení konkurzu jako pohledávku za podstatou, byla by tato povinnost explicitně vyjádřena v § 33 odst. 1 písm. d) zákona o konkurzu, tak jako je to v případě penále, které vzniklo před prohlášením konkurzu.

Dále žalobce tvrdil, že ust. § 31 odst. 1 zákona o konkurzu je speciální k úpravě zákona o pojistném a je podle něj možné provést úhradu pohledávky za podstatou kdykoliv za průběhu konkurzního řízení. Správce konkurzní podstaty tedy není s placením pojistného na zdravotní pojištění (dále jen pojistné) v prodlení a penále nemělo být ani předepsáno. Namítla, že eventuální úhrada penále by zásadním způsobem poškozovala ostatní konkurzní věřitele. Poukázal na činnost správce konkurzní podstaty a uvedl, že v konkurzním řízení není možné splnit vždy všechny zákonné povinnosti či povinnosti v určené lhůtě, proto zákon o konkurzu stanoví vyloučení mimosmluvních (zákonných) sankcí z uspokojení tak, aby nedocházelo v přechodném období konkurzu k dalšímu zatěžování majetku a poškozování konkurzních věřitelů. Některé pohledávky za podstatou je možné uhradit až z výtěžku prodeje konkurzní podstaty, nikoliv ze samotného výnosu z provozování podniku. Nelze tak připustit, aby byl účelovým výkladem zákona o pojistném popřen účel zákona o konkurzu, který směřuje k uspořádání majetkových poměrů dlužníka cestou poměrného uspokojení všech věřitelů. Hrazení penále jako pohledávky za podstatou by znamenalo, s ohledem na jeho sankční výši a nemožnost předejít jeho vzniku, takovou zátěž pro konkurzní podstatu, že by nedošlo k poměrnému a spravedlivému uspokojení věřitelů.

Žalobce žádal, aby soud žalobou napadené rozhodnutí, jakož i rozhodnutí správního orgánu I. Stupně, zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

V písemném vyjádření k žalobě žalovaný argumentoval obdobně jako v odůvodnění svého rozhodnutí. K námitce žalobce stran posouzení penále jako mimosmluvní sankce poukázal na ust. § 4 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění (dále jen zákon o VZP), § 2 odst. 2, § 6, § 8 odst. 2 a § 9 odst. 2 téhož zákona s tím, že povinnost odvádět pojistné je upravena v § 5 zákona o pojistném a další povinnosti vyplývají z ust. § 25 téhož zákona. Pokud plátce nezaplatí pojistné ve stanovené lhůtě nebo v nižší částce, je podle § 18 odst. 1 zákona o pojistném povinen zaplatit penále z dlužné částky za každý kalendářní den, ve kterém některá z těchto skutečností trvala. Podle odst. 6 se pro účely zvláštních právních předpisů za dlužné pojistné považuje i dlužné penále. Dále poukázal na § 8 odst. 5 zákona o VZP, jakož i § 14 zákona o konkurzu. Zmínil rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen NSS) ve věci sp.zn. 6Ads 92/2005 ze dne 21.12.2006 a jeho stanovisko k § 31 odst. 1 věta první zákona o konkurzu. Měl za to, že s ohledem na výklad NSS je penále předepsáno po právu.

K námitce důvodu nemožnosti uhradit penále poukázal na § 14a, § 6 odst. 2, § 8 odst. 2, § 14 odst. 1 písm. d) zákona o konkurzu s tím, že podle § 45 odst. 2 téhož zákona prohlášení konkurzu úpadce nezbavuje hmotně právní odpovědnosti platit pojistné, pouze jeho procesní práva a povinnosti přecházejí na správce. Zapodstatované pohledávky jsou pohledávkami nekonkurzními, vznikají nezávisle na konkurzním řízení, v souladu s platnou právní úpravou odvodu pojistného na zdravotní pojištění. Skutečnost, že mohou být uspokojeny kdykoliv v průběhu konkurzu, neznamená, že se plátce nemůže dostat do prodlení s placením pojistného podle § 18 odst. 1 zákona o pojistném, přičemž penále je pro případ konkurzu postaveno na roveň pojistnému podle § 18 odst. 6 zákona o pojistném. Na

uspokojení takového penále však zákon o konkurzu nepamatuje. Podle aktuální judikatury se jedná o zapodstatovou pohledávku, která je vyloučena z uspokojení v konkurzu. Nárok na toto penále však podle příslušných ustanovení zákona o pojistném platně vznikl a trvá, dokud nebude uspokojen a dokud povinný subjekt existuje. Oprávnění zdravotní pojišťovny vyměřit penále za prodlení s úhradou zapodstatové pohledávky je podložen též stanoviskem NSS ve věci 6Ads 19/2006. Jestliže je exekucním titulem přiznána pohledávka proti správci a jde-li o pohledávku za podstatou, je při nařízení exekuce podle tohoto exekučního titulu pasivně legitimován sám úpadce. Pohledávka může být uspokojena jediné z majetku podstaty, přičemž za trvání konkurzu lze exekuci pouze nařídit a nikoliv ji vykonat. Při vyměřování zapodstatové pohledávky pojistného a penále byla respektována speciální úprava zákona o konkurzu, když řízení bylo vedeno se správcem. Zároveň VZP splnila svojí povinnost zajistit vymáhání nekonkurzní pohledávky ze zdravotního pojištění všemi dostupnými prostředky tak, jak jí ukládají zákony o pojistném o veřejném zdravotním pojištění.

Žalovaný žádal, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Soud o věci jednal bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci ve stanovené lhůtě o jeho nařízení nepožádali.

Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, v rozsahu žalobou tvrzených bodů nezákonnosti, kterými je vázán, podle skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Při posouzení soud vyšel z následující právní úpravy:

Podle ust. § 5 odst. 1, 2 zákona o pojistném v rozhodném znění (1) zaměstnavatel odvádí část pojistného, které je povinen hradit za své zaměstnance. Současně odvádí i část pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec, srážkou z jeho mzdy nebo platu, a to i bez souhlasu zaměstnance. (2) Pojistné podle odstavce 1 se platí za jednotlivé kalendářní měsíce a je splatné od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce.

Podle ust. § 18 odst. 1, 6 zákona o pojistném v rozhodném znění (1) nebylo-li pojistné nebo záloha na pojistné zapláceno ve stanovené lhůtě anebo bylo-li zapláceno v nižší částce, než ve které mělo být zapláceno, je plátce pojistného povinen platit penále ve výši 0,05 % dlužné částky za každý kalendářní den, ve kterém některá z těchto skutečností trvala. Pokud bylo pojistné nebo záloha na pojistné zapláceno jiné než příslušné zdravotní pojišťovně, popřípadě jinému subjektu, nebo pokud platba byla poukázána pod nesprávným variabilním symbolem, považuje se pojistné nebo záloha na pojistné za nezaplacené ve stanovené lhůtě. (6) Pro účely zvláštních právních předpisů se za dlužné pojistné považuje i dlužné penále.

Podle ust. § 31 odst. 1, odst. 2 písm. d) zákona o konkurzu v rozhodném znění (1) nároky na vyloučení věci z podstaty (§ 19 odst. 2), pohledávky za podstatou (§ 31 odst. 2), nároky na oddělené uspokojení (§ 28) a pracovní nároky (§ 31 odst. 3) lze uspokojit kdykoli v průběhu konkursního řízení. Jiné nároky lze uspokojit jen podle pravomocného rozvrhového usnesení. (2) Pohledávkami za podstatou, pokud vznikly po prohlášení konkursu, jsou daně, poplatky, pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění.

Podle ust. § 33 odst. 1 písm. d) téhož zákona z uspokojení pohledávek jsou vyloučeny mimosmluvní sankce postihující majetek úpadce, s výjimkou penále za nezaplacení daní, poplatků, cla, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti nebo pojistného na veřejné zdravotní pojištění včas a ve správné výši, pokud povinnost zaplatit toto penále vznikla před prohlášením konkursu.

Podle ust. § 432 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon (dále jen insolvenční zákon) pro konkursní a vyrovnací řízení zahájená před účinností tohoto zákona se použijí dosavadní právní předpisy.

Podle ust. § 8 odst. 5 zákona o VZP v rozhodném znění nezaplatí-li plátce pojistného pojistné ve stanovené výši a včas, je příslušná zdravotní pojišťovna povinna vymáhat na dlužníkovi jeho zaplacení včetně penále.

Podstatou sporu je posouzení, zda bylo penále správními orgány žalobci předepsáno v souladu se zákonem či nikoli.

K posouzení této právní otázky soud přistoupil podle úpravy zákona o konkurzu v souladu s ust. § 432 odst. 1 insolvenčního zákona.

Mezi účastníky není sporu o tom, že správní orgán I. stupně žalobci uložil dvěma platebními výměry povinnost podle § 15 odst. 1 zákona o pojistném zaplatit dlužné pojistné za zdravotní pojištění ve výši 540,- Kč a podle § 18 odst. 1 téhož zákona penále ve výši 390,- Kč v době po prohlášení konkursu na úpadce Semos a.s., jehož je žalobce správcem konkurzní podstaty. Soud při posouzení žalobních námitek, které směřují pouze proti vyměřenému penále podle § 18 odst. 1 zákona o pojistném, jež bylo vyměřeno z dlužného pojistného ve smyslu § 5 odst. 1 a § 15 odst. 1 zákona o pojistném, vyšel z ust. § 18 odst. 1, 6 zákona o pojistném a ust. § 31 odst. 1, 2 písm. d) a ust. § 33 odst. 1 písm. d) zákona o konkurzu a vyrovnání, jakož i judikatury správních soudů (např. rozsudek NSS ze dne 25.6.2009, č.j. 6Ads 26/2008-50, rozsudek NSS ze dne 21.12.2006, č.j. 6Ads 92/2005-49, rozsudek NSS ze dne 21.3.2007, č.j. 6 Ads 19/2006-68, rozsudek NSS ve věci sp.zn. 1Afs 96/2004 a rozsudek NSS 1Afs 49/2007).

K námitce vztahu speciality ust. § 31 odst. 1 zákona o konkurzu k obecné úpravě zákona o pojistném, soud poukazuje na shora citovaná ust. § 31 odst. 1 zákona o konkurzu a § 18 odst. 1 zákona o pojistném, jakož i na právní názor, který NSS k této otázce zaujal ve shora citovaných judikátech (zejména 6Ads 26/2008, 6Ads 92/2005, 6 Ads 19/2006), s nímž se zdejší soud ztotožňuje, a sice, že ust. § 31 odst. 1 věta první zákona o konkurzu nelze vykládat izolovaně od věty druhé téhož odstavce upravující dva možné způsoby uspokojení nároku. Zatímco podle věty první lze nároky a pohledávky uspokojit kdykoliv v průběhu konkurzního řízení, zbývající nároky jen podle pravomocného rozvrhového usnesení. Slovo kdykoliv neznámá libovůli s plněním povinnosti platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění, které je pohledávkou za podstatou, ale vyjadřuje přednost uspokojení této pohledávky za podstatou proti uspokojení nároku podle pravomocného rozvrhového usnesení, proto je uvedené ustanovení bez specifického vztahu a tím méně nadřazenosti vůči ustanovením upravujícím problematiku veřejného zdravotního pojištění v zákoně o VZP či v zákoně o pojistném. Povinnosti uložené v uvedených zákonech či oprávnění z nich vyplývající nejsou vůči žalobci jako zaměstnavateli uvedeným ustanovením dotčeny. Neplatil-li žalobce pojistné na veřejné zdravotní pojištění včas a ve správné výši, dostal se do prodlení a v souladu s § 18 zákona o pojistném mu bylo oprávněně vyměřeno penále, které je pak ve smyslu § 8 odst. 5 zákona o VZP žalovaný povinen včetně penále vymáhat. S ohledem na tento výklad je pak penále

předepsáno po právu a rozhodnutí správních orgánů obou stupňů byla vydána v souladu se zákonem.

Pokud žalobce poukazoval na to, že by eventuální úhradou penále jako pohledávky za podstatou došlo zásadním způsobem k poškození ostatních konkurzních věřitelů z důvodů, které jsou podrobně uvedeny v žalobním bodu, je třeba k tomu uvést, že na správním soudu není, aby v řízení o žalobě na tvrzenou nezákonnost rozhodnutí správního orgánu posuzoval, jak má být s pohledávkou žalovaného správního orgánu v rámci konkurzního řízení naloženo (6Ads 26/2008). S ohledem skutkový stav a znění ust. § 31 odst. 2 písm. d), v němž jako pohledávka za podstatou vzniklá po prohlášení konkurzu není penále na veřejné zdravotní pojištění uvedeno, a dále s ohledem na znění ust. § 33 odst. 1 téhož zákona, podle kterého jsou z uspokojení pohledávek vyloučeny mimosmluvní sankce postihující majetek úpadce s výjimkou penále za nezaplacení daní, poplatků, cla, pojistného na sociální zabezpečení včas a ve správné výši, pokud povinnost zaplatit toto penále vznikla **před** prohlášením konkurzu, má soud zato, že penále spojené s prodlením žalobce vzniklo až po prohlášení konkurzu a je proto z uspokojení pohledávek vyloučeno. Platební výměr, kterým bylo penále předepsáno, však nelze považovat za nezákonný, neboť povinnost hradit penále vznikla již samotným prodlením žalobce s hrazením pojištění na VZP. Platební výměr na penále pouze deklaruje tuto povinnost. Ačkoliv nelze tuto povinnost uspokojit za trvání konkurzu, může být předmětný platební výměr exekucním titulem po jeho skončení (srovnej obdobně rozsudek NSS ve věci sp.zn. 6Ads 92/2005, sp. Zn. 1Afs 49/2007, sp.zn. 1Afs 96/2004 a další). K námitce nezákonnosti vyměření penále správními orgány obou stupňů žalobci soud proto uzavírá, že i když tato povinnost k platbě penále a jeho splatnost vznikla žalobci **po prohlášení konkurzu** přímo ze zákona, byl správní orgán spravující veřejné zdravotní pojištění povinen podle zákona o pojistném žalobci předpis penále, který pouze deklaruje již vzniklou povinnost, žalobci předepsat ve smyslu § 8 odst. 5 zákona o VZP, přičemž tento předpis nesměřuje přímo k uspokojení pohledávky žalovaného a během konkurzu nebude moci být k vymáhání dlužného penále užít. Až po zrušení konkurzu by takový výměr mohl sloužit jako exekucní titul. Rozhodnutí správního orgánu I. stupně i žalovaného tak byla vydána v souladu se zákonem o pojistném i zákonem o konkurzu a vyrovnání. Soud proto námitku nepovažuje za důvodnou.

Pokud v této souvislosti žalobce namítal, že penále za nezaplacení pojistného na zdravotním pojištění, které vzniklo po prohlášení konkurzu, je ve smyslu § 33 odst. 1 písm. d) zákona o konkurzu vyloučeno z uspokojení v konkurzním řízení, neboť se jedná o mimosmluvní sankci, úprava § 18 odst. 6 zákona o pojistném na tom nic nemění a pokud by bylo úmyslem zákonodárce stanovit povinnost správců konkurzní podstaty hradit penále za pozdě zaplacené zdravotní pojištění po přihlášení konkurzu jako pohledávku za podstatou, byla by tato povinnost explicitně vyjádřena v § 33 odst. 1 písm. d) zákona o konkurzu tak, jak to je v případě penále, které vzniklo před prohlášením konkurzu, pak soud poukazuje na ust. § 18 odst. 6 zákona o pojistném, podle kterého se pro účely zvláštních předpisů za dlužné pojistné považuje i dlužné penále. Naproti tomu ust. § 33 odst. 1 písm. d) zákona o konkurzu uvádí, že z uspokojení pohledávek jsou vyloučeny mimosmluvní sankce postihující majetek úpadce s výjimkou penále na zde uvedené dávky, pokud povinnost zaplatit toto penále vznikla **před** prohlášením konkurzu. Soud při posouzení této právní otázky přihlédl k závěrům rozsudku NSS ze dne 21.3.2007, č.j. 6Ads 19/2006-63, který při řešení této otázky za obecnou považoval úpravu pojistného na zdravotní pojištění a úpravu zákona o konkurzu za úpravu zvláštní, která by měla mít přednost, pokud stanoví odchylnou úpravu od úpravy obecné s tím, že tento princip je dán rovněž zájmem na poměrném uspokojení věřitelů v konkurzu a rovným nahlížením na vlastnické právo. NSS se přiklonil k tomu, že úprava konkurzu a vyrovnání jako norma speciální musí být aplikována spíše doslovně a přednostně před úpravou obecnou a přes zákonné fikce, tj. že za dlužné pojistné se považuje i dlužné penále, dovedl, že z ust. §

33 odst. 1 písm. d) a contrario plyne, že pohledávka na penále (u zdravotního pojištění), u nichž povinnost platit, vznikla po prohlášení konkurzu, nebude moci být uspokojena v konkurzním řízení, nicméně platební výměr, kterým byl stěžovateli sdělen předpis penále pouze deklaruje již vzniklou povinnost a nesměřuje přímo k uspokojení pohledávky žalovaného. Během konkurzu takový výměr nebude moci být užit k vymáhání dlužného penále a v důsledku jeho vydání se podle názoru zdejšího soudu nezmenší konkurzní podstata, až po zrušení konkurzu by takový výměr mohl sloužit jako exekuční titul. Této úpravy se však nějak nepříčí, jestliže žalovaný sdělil žalobci výměrem výši penále, přičemž tento výměr může sloužit jako exekuční titul.

Tak tomu bylo i v projednávané věci, ve které bylo penále z dlužného pojistného na veřejné zdravotní pojištění po prohlášení konkurzu žalobci vyměřeno a platebním výměrem sděleno, přičemž toto penále nelze považovat podle judikatury správních soudů za pohledávku za podstatou ve smyslu § 31 odst. 2 písm. d), kde totiž není explicitně uvedeno, ale naopak je výslovně v ust. § 33 odst. 1 písm. d) téhož zákona z uspokojení pohledávek v konkurzu vyloučeno. Uvedené však nemůže ničeho změnit na zákonnosti rozhodnutí správních orgánů obou stupňů, tj. vyměření penále žalobci za včas nezaplacené pojistné na veřejném zdravotním pojištění úpadcem Semos a.s.

Soud proto žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobce nebyl ve věci úspěšný, žalovanému správnímu orgánu, který měl úspěšný, však důvodně vynaložené náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 31. března 2014

JUDr. Ivanka Havlíková, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: Matznerová, DiS.